

Vastaanottaja:

ETELÄ-POHJANMAAN ELINKEINO-, LIIKENNE- JA YMPÄRISTÖKESKUS
kirjaamo.etela-pohjanmaa@ely-keskus.fi

Mielipide Vaasan-Mustasaaren akkutehdashankkeen YVA-ohjelmasta

Vaasan ympäristöseura ottaa kantaa Vaasan-Mustasaaren akkutehdashankkeen YVA-ohjelmaan paikallisena ympäristöjärjestönä, jonka tavoitteisiin kuuluu luonnon- ja ympäristösuojelun edistäminen Vaasassa ja Mustasaassa

Kohta 1.1 Hankkeen tausta ja tarkoitus

Sivu 6

- Sähköautojen ympäristövaikutuksia ei pidä arvioida pelkästään itse ajoneuvojen päästöjä vertailemalla, vaan arvioon tulee myös ottaa mukaan muun muassa se, millä lataukseen käytettävä sähkö kulloinkin tuotetaan, tarvittava kaivostoiminta ja sen vaikutukset sekä mitä akkujen valmistaminen ja hävittäminen aiheuttaa ympäristölle.

Sivu 6 ja 7

- Perustelu, miksi YVA-ohjelma tehdään "etupainotteisesti jo ennen akkutehdasinvestointien varmistumista" on YVA:n kannalta ongelma. Perusteluksi esitetään Vaasan seudun houkuttelevuuden lisäämistä kilpailijoihin verrattuna sillä, että hanke voidaan toteuttaa nopealla aikataululla. Tämä "etupainotteisuus" aiheuttaa jatkossa muun muassa sen, että ohjelma ja sitä seuraava selvitys täytyy tehdä monien epävarmojen olettamuksien pohjalta, koska ei voida tietää, miten mahdollisessa akkutehtaassa tullaan toteuttamaan moninaiset hankalat ja kriittiset prosessit.

- Niin ikään, edistäminen "Suomen brändiä cleantech-investointikohteena" olkoon itse hankkeesta vastaavan intresseissä, mutta sekään ei saa olla taustalla vaikuttavana tekijänä YVA-prosessissa.

- Pidämme näitä mainittuja seikkoja vaaratekijöinä, jos ne vaikuttavat YVA-prosessiin. Kun kysymys on näin moninainen, suuri ja ympäristön kannalta vaarallinen hanke, täytyy YVA-prosessin keskittyä ympäristövaikutusten vakavaan arviointiin ilman talouskilpailuintressien, bränditavoitteiden, aikatalupaineiden yms. vaikutusta taustalla.

Kohta 2.2 Arviointiohjelma

Sivu 9

- Tässä kyseisessä tapauksessa ei voida katsoa, että arviointiohjelma sisältää tarvittavat tiedot hankkeesta riittävällä tarkkuudella, koska oletetut ja toisistaan poikkeavat toteutusvaihtoehdot ovat ohjelman tekijän esittämät eikä itse hankkeen toteuttajan.

on suunnitelmissaan.

- Tässä tekstissä mainitaan vain purkuvesien aiheuttama lämpökuorma, ei muita mahdollisia päästöjä eikä sitä, että tulee kiinnittää erityinen huomio Vaasan juomaveden raakalähteiden suojeluun.

- Selostuksessa tulee myös arvioida kaikki ajateltavissa olevat onnettomuus- ja häiriötilanteet. Sellaista mainintaa tässä ei ole.

Kohta 7.3.7 Vaikutukset luonnonvarojen käyttöön.

Sivu 97

- Esitetyssä vertailussa pidetään hankkeen vaatiman litium-kaivostoiminnan vaikutuksia positiivisina, jos vaihtoehtoina on, että litium tuotaisiin ulkomailta tai että suomalainen litium vietäisiin ulkomaille. Kun kysymyksessä on ympäristövaikutukset, vertauskohtana täytyy olla se, ettei kyseistä litiumia tarvitse louhia ollenkaan. Eli vertausnollavaihtoehtoonkin, sillä louhinta on ympäristölle haitallista toimintaa kaikkialla.

Kohta 7.3.10 Vaikutukset kasvillisuuteen, eläimistöön ja luonnonsuojelukohteisiin Kohta 7.3.11 Vaikutukset maa- ja kallioperään sekä pohjavesiin

- Hankealue koostuu laajasta, pääosin pirstoutumattomasta metsäalueesta, joka on arvokas ja Vaasa-Mustasaaren seudulla hupeneva luonnonvara sinällään. Tällaisten alueiden säilyttämiseen rakentamisen ulkopuolella kannustavat muun muassa valtakunnalliset alueidenkäyttötavoitteet.

- Alueen sisällä on myös luonnontilaisuuden tai lahoppuustoisuuden perusteella erityisen arvokkaita metsiä ja soita. Pohjanmaan mittakaavassa huomattavia (10-20 hehtaarin) vanhan metsän keskittymiä löytyy sekä Vaasan että Mustasaaren puolelta. Kyseiset alueet on tunnistettu aikaisemmissa luontoselvityksissä.

- Laajametsän ja Tuovilan laaja metsäalue päättyy lännessä lentokenttään ja idässä ja etelässä peltoalueeseen. Jos pohjoissuuntainen metsäekologinen yhteys katkeaa, seurauksena on että Laajametsän eteläosan sekä Tuovilan metsät eristyvät ja niiden lajisto vääjäämättä köyhtyy.

- YVA:ssa tulee arvioida hankkeen vaikutuksia metsäluontoon ja -lajistoon, jotka aiheutuvat metsäpinta-alan hupenemisesta ja pohjois-eteläsuuntaisen ekologisen yhteyden mahdollisesta katkeamisesta. YVA:ssa tulee esittää vaihtoehtoja, jossa riittävä metsäekologinen verkosto ja ekologinen käytävä säilyvät alueella.

Sivu 99

- Mitä vesiputkistojen rakentamiseen sekä vedenoton ja -purun vaikutuksista luontoon ja pohjavesiin tulee, tässä on sama ristiriita ja vajavaisuus kuin mitä olemme yllä esittäneet juomaveden liittyvissä kommentteissa. Eli kun lopullinen järjestelmän toteutustapa ei ole tiedossa, ei myöskään voida riittävän hyvin arvioida sen todellisia vaikutuksia.

Kohta 7.3.12 Vaikutukset työllisyyteen, ihmisten terveyteen, elinoloihin ja viihtyvyyteen

Sivu 99 ja 100

- Tässä yleisten yhteiskunnallisten, sosiaalisten ja kulttuuristen vaikutuksiin keskittyvässä osassa on paljon aiheellisia osa-alueita esitetty, mutta sen kummemmin tässä ohjelmassa kuin käydyissä vuorovaikutuskeskusteluissa ei ole päästy niihin kysymyksiin, jotka koskevat arvomaailmaa ja elämäntapaa, millaisessa yhteiskunnassa ihmiset haluavat elää, millainen on elinkeinajakauma, millainen on teknologian osuus ja merkitys, millainen on yhteiskunnan kestävyys suurien muutoksien sattuessa, millainen on omavaraisuusaste jne. Tällaisille kysymyksille tulisi antaa enemmän mahdollisuuksia ja tilaa, sillä muuten vaarana on, ettei kehitys koskaan tule vastaamaan ihmisen aidoimpia toiveita.

Kohta 7.3.14 Laitoksen käytöstä poiston vaikutukset

Sivu 101

- Laitoksen käytöstä poistumisen vaikutuksiin on lisättävä sosiaaliset vaikutukset, kuten äkkinäisesti syntyvä suuri työttömyys ja hankkeen vaikutuksesta muuttuneen yhteiskunnan rakenteen aiheuttamista ongelmista uudessa tilanteessa.

Kohta 7.4 Toteutusvaihtoehtojen vertailu

Kohta 7.6 Arvioinnin epävarmuustekijät

Sivu 101 ja 102

- Kuten olemme ylläkin esittäneet, ohjelman alussa todettu "etupainotteisuus" aiheuttaa ongelmia. Koska hankkeen toteuttaja ei ole tiedossa, ei ole myöskään tietoja siitä, millaisia vaihtoehtoja tulisi verrata keskenään. Esitetyt toteutusvaihtoehdot ovat epämääräiset ja se mahdollisuus on olemassa, ettei mikään niistä toteudu, vaikka hankkeelle löytyisi toteuttaja. Tämä on YVA-prosessissa iso haitta ja epävarmuustekijä.

Matti Tuomaala,
puheenjohtaja

Lasse Villanen,
sihteeri